

Uudenmaan ilmastotyön tilannekatsaus: VILKKU edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista Uudellamaalla

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 30.01.2024 § 7

Tiivistelmä

Visiona ilmastokestävä Uusimaa, VILKKU-hankkeessa tuotetaan ensimmäinen alueellinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma, jonka laatimiseen Uudenmaan liitto on uusimmassa Uusimaa-ohjelmassa sitoutunut.

Ilmastonmuutoksen vaikutuksia on viime vuosikymmeninä tutkittu laajasti, mutta alueellisia tarkasteluja ei ole juuri tehty. Ilmastonmuutoksen riskit riippuvat vahvasti alueellisesta ja paikallisesta haavoittuvuudesta ja altistumisesta, jonka vuoksi kansallisia tarkasteluja on tarpeen tarkentaa kuvaamaan paremmin Uudenmaan sopeutumiskykyyn vaikuttaviin erityispiirteisiin. VILKKU-hankkeessa tehtävässä ensimmäisessä Uudenmaan alueellisessa ilmatoriskitarkastelussa arvioidaan kansallisella tasolla tunnistettujen ilmastonmuutoksen vaikutusten vaikuttavuutta Uudellamaalla, tuodaan esiin alueelle keskeisiä riskejä, ja tarkastellaan Uudenmaan altistumista ja haavoittuvuutta tunnistetuille riskeille. Alueellisten erityispiirteiden tunnistaminen auttaa kohdentamaan toimia ajallisesti ja paikallisesti oikeisiin kohteisiin.

Työssä tarkastellaan Uuteenmaahan suoraan sekä epäsuoraan kohdistuvia ilmatoriskejä ja niiden vaikutuksia. Ilmastonmuutoksen epäsuorat ja kansainväliset heijastevaikutukset voivat vaikuttaa kuntien toimintaympäristöön ja toimintamahdollisuuksiin jopa suoria vaikutuksia vahvemmin. Näiden tarkastelu tekee työstä merkittävän, koska heijastevaikutuksia ei ole tarkasteltu juurikaan edes kansallisella tasolla. Näiden tunnistamisen myötä tarkastelu kytkeytyy muihin maakunnan toimintaympäristöön vaikuttaviin ajureihin ja laajentuu kattamaan kuntien koko toimijakentän myös kuntaorganisaation ulkopuolelta.

Ilmatoriskitarkastelun pohjalta arvioidaan Uudenmaan sopeutumistarvetta ja niihin liittyviä vastuita, ja hankkeessa laaditaan ensimmäinen alueellinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma Uudellemaalle. Tuotettava sopeutumissuunnitelma tukee vahvasti alueen kuntien sopeutumistyötä, minkä lisäksi hankkeen aikana Uudenmaan kuntia tuetaan niiden omissa sopeutumistarkasteluissa.

VILKKU-hankkeen myötä ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja riskitarkastelut linkitetään myös aiempaa laajemmin osaksi Uudenmaan liiton aluekehityksen ennakkoinnin kokonaisuutta ja sitä kautta maakunnan strategista kehittämistä. Ennakointityön kautta ilmastonmuutoksen vaikutukset rinnastetaan muihin alueelliseen kehitykseen vaikuttaviin megatrendeihin.

VILKKU-hanke on EAKR-rahoitteinen (70%) ryhmähanke, jonka päähankkeen toteuttaja on Uudenmaan liitto ja osahankkeen toteuttajana on Helsingin yliopisto. Helsingin yliopisto selvittää Uudenmaan yrityskentän haavoittuvuutta ja sopeutumistarvetta. Hanke koostuu viidestä työpaketista, joita toteutetaan yhteistyössä yliopiston kanssa.

Päätösesitys:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö esittää, että maakunnan yhteistyöryhmä merkitsee asian tiedoksi.

Asian käsittely:

Pia Tynys esitteli asian.

Päätös:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö esitti, että maakunnan yhteistyöryhmä merkitsee asian tiedoksi.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Eero Venäläinen
Asiantuntija Salla Siivonen